

INTERNT NOTAT

Sagsbehandler JHP/UMM
Til SUP

29. oktober 2013

Kommentarer til regeringens forslag til EUD-reform: Faglært til fremtiden – Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser.

Regeringens længe ventede forslag blev offentliggjort i begyndelsen af oktober og partierne forhandler det i denne tid. Udspillet har en opbygning og beskrivelser, der er skåret over samme læst som folkeskoleudspillet.

Det er bemærkelsesværdigt og beklageligt, at regeringen ikke kommer med et samlet udspil for hele ungdomsuddannelsesområdet, men blot foreslår ændringer på erhvervsuddannelserne, når de øvrige uddannelsesmuligheder alt andet lige også har indflydelse på unges motivation, valg af uddannelse og udsigter til at gennemføre m.m.

Dette notat indeholder hovedelementerne, regeringens mål/målsætninger og sekretariatets kommentarer, som kan være pejlemærker for indholdet i de svarpinde, der skal udarbejdes, når foreningen har et lovforslag til forholde sig til.

Regeringens mål:

- Mindst 25 pct. af en ungdomsårgang skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020. Andelen skal op på mindst 30 pct. i 2025.
- Klare mål for erhvervsuddannelserne:
 - Flere skal fuldføre en påbegyndt erhvervsuddannelse. Fuldførelsen skal stige fra 52 pct. i 2012 til 60 pct. i 2020 og 67 pct. i 2025. Dvs. to ud af tre påbegyndte skal fuldføre i 2025.
 - Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan. Andelen af de dygtigste elever skal øges år for år, og den høje beskæftigelse for færdiguddannede skal oprettholdes.
 - Tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne skal styrkes. Der indføres et fælles mål for trivsel på alle erhvervsskoler.

Kommentar:

Målene er relevante og vel også ambitiøse, men der mangler en ambition om, at alle får en ungdomsuddannelse – altså et mål over de 95 %, som er formuleret i dag. Man kan diskutere, om fleksuddannelsen – og for den sags skyld også STU-en – kan betragtes som en del af opfyldelsen af 95 % - målsætningen.

Centrale indsatsområder:

1. Et attraktivt ungdomsuddannelsesmiljø.
2. Enklere struktur, mere overskuelighed og bedre muligheder for at læse videre.
3. Klare adgangskrav skal øge gennemførelsen og forbedre kvaliteten af undervisningen.
4. Mere og bedre undervisning skal give dygtigere faglærte.
5. Fortsat indsats for praktikpladser.
6. Ny fleksuddannelse til unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse.
7. Ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover.

Kommentar:

Indsatsområderne er relevante, men er de nødvendige og tilstrækkelige?

For det første ses der udelukkende på erhvervsuddannelserne – og de øvrige uddannelsesområder – med deres styrker og udfordringer er ikke inddraget. Det gælder fx de gymnasiale ungdomsuddannelser, produktionsskolerne og EGU.¹

Kendskabet til EGU er lille, den benyttes næsten ikke. EGU'en kan med fordel bruges mere, da den er en meget praktisk orienteret uddannelse. DLF anser det for særdeles problematisk, at løntilskuddet til virksomhedernes elevløn i praktikken er halveret i 2013, og bortfalder helt i 2014. Det vil forringe unges muligheder for at tage en EGU, da virksomhederne ikke har råd til at ansætte denne elevgruppe uden tilskud.

De mange rigtige intentioner og positive elementer i regeringens indsatsområder overskygges af en tvivlsom formodning om, at endnu flere unge vil finde erhvervsuddannelserne attraktive fx via EUD10, EUX og den skitserede fleksuddannelse. Det er bekymrende, at regeringen ikke udvikler, styrker og evt. justerer de eksisterende uddannelsesstilbud. Det er et åbent spørgsmål om reformen vil få flere unge til at vælge EUD, når nogle af de nye forslag efterlader et stigmatiserende billede af fx udsatte unge, som 'nogle, der ikke dur' - også selv om intentionen er den stik modsatte. Det er ærgerligt!

Hovedelementerne i regeringens udspil

1: En attraktiv ungdomsuddannelsesmiljø:

For at skabe et bedre ungdomsmiljø foreslås:

- Unge under 25 år skal have deres egen erhvervsuddannelse, så det bliver en rigtig ungdomsuddannelse. De elever, der er fyldt 25 år, skal tilbydes en særlig erhvervsuddannelse målrettet voksne.
- Undervisningen skal forankres i holdfællesskaber.
- Formidling af erfaring med fælles campusmiljøer mellem erhvervsskoler og gymnasier.

¹ EGU er en lønnet uddannelse for unge under 30 år, der ikke umiddelbart kan gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Den varer typisk 2 år: 1½ års praktik og skoleophold på fx EUD, AMU, ungdomsskole, højskole og/eller produktionsskole.

Kommentar:

Aldersopdelte erhvervsuddannelser kommenteres senere. De øvrige tiltag anses for positive.

2: Enklere struktur, mere overskuelighed:

De nuværende 12 fællesindgange til EUD erstattes af fire nye hovedområder, der skal gøre det mere overskueligt at afklare et valg af erhverv. EUD's 108 uddannelser samles inden for disse fire områder:

1. Social, sundhed og pædagogik
2. Handel og servicefag
3. Landbrug og fødevarer
4. Teknologi, byggeri og transport

Direkte fra grundskolen

Normalt kan eleven direkte fra grundskolen starte på et års grundforløb, der varer 40 uger inden for et hovedområde. Grundforløbets første del består af 30 uger, som skal være med til at opbygge modenhed og bidrage til at udvikle elevens almene og brede erhvervsfaglige kompetencer.

Første del indeholder: Introducerende erhvervsfaglige kompetencer, generelle og almene kompetencer, faglige kompetencer og studiekompetencer/grundlæggende færdigheder via valgfag. Efter første del skal eleven aflægge en grundforløbsprøve og derefter vælge en konkret uddannelse inden for hovedområdet, som udgør anden del af grundforløbet og varer 10 uger.

Anden del består af uddannelsesspecifikke fag, der skal give faglige kompetencer inden for hovedforløbet, hvor fagene skal følge de adgangskrav, der er til hovedforløbet (den konkrete uddannelse eleven har valgt). Adgangskrav fastsættes af faglige udvalg, hvor arbejdsmarkedets parter er repræsenteret.

Ikke direkte fra grundskolen – 'Fast Track'

Unge, der ikke kommer direkte fra grundskolen behøver ikke at gennemføre et helt grundforløb, men kan nøjes med de sidste 10 uger. Muligheden vil gælde for dem, der har en uddannelsesaftale med en virksomhed (også hvis det er en aftale om mesterlære), har været i job, været på anden ungdomsuddannelse eller en produktionsskole. Unge, der skifter fra en erhvervsuddannelse til en anden, eller én gang tidligere er påbegyndt på grundforløbets første del vil også være omfattet af 'Fast Track'.

Kommentar:

Det er positivt med et fagligt bredere og længere grundforløb for dem, der kommer direkte fra grundskolen. Det drejer sig om 25 % af eleverne på EUD og specielt for SOSU er det blot 10 % ifølge Danske SOSU-skoler. Det kan kvalificere disse unges valg af uddannelse. Det kan også tage noget af presset fra dem, der ikke er afklarede. I den situation vil de uddannelsesspecifikke fag kunne blive en hjælp. Grundforløbet skal være så 'interessant', at det ikke ople-

ves som spild af tid, det skal være lige vedkommende og relevant for alle elever – også de afklarede, der fx ved at de vil være murer.

Hvis dannelse og dannelsesprocesser indgår i udviklingen af de almene kompetencer, kan de unges socialisering til arbejdsmarkedet blive en integreret del af EUD.

Forslagene inden for 'Fast Track' imødekommer behovet hos de unge, der kommer med de nævnte baggrunde, så den unge ikke skal starte forfra. Det er principielt en anerkendelse, at den unges gøren og laden efter grundskolen inddrages konstruktivt i en optagelsesvurdering, men kriterierne er utydelige fx er der forskel på at have gået på et andet grundforløb eller gymnasiet i to eller 20 uger.

De gode intentioner i 'Fast Track' kan få negative konsekvenser, da det er uklart, hvad kriterierne egentlig indeholder, og hvordan de skal anvendes i praksis.

For rekrutteringen til EUD er der grund til bekymring, da elever via 'Fast Track' udgør en stor gruppe, som ikke får et reelt grundforløb, men kommer til at nøjes med de 10 uger som udgør 2. del. Eksempelvis viser erfaringerne fra SOSU, at denne elevgruppe ikke er helt ung; den har behov for et helt eller forlænget grundforløb, et for-forløb eller en grundforløbspakke, som bidrager til at øge og kvalificere gruppens forudsætninger for at gennemføre en SOSU-uddannelse.

Denne elevgruppe passer ikke ind i EUD10 eller fleksuddannelsen. Det har også en afgørende betydning for to-sprogede, at der er sprogtræning inde i uddannelsen. Dette behov forsvinder ikke med EUD-reformen: En af konsekvenser kan blive ringere kvalitet af uddannelse, da fx SOSU-elever reelt kommer til at skulle nå gennem mere stof på mindre tid uden at have fået dækket behovet for opkvalificering inden uddannelsesstart. Eller også skal de omkring VUC, hvis eksempelvis sproget skal forbedres inden optagelse.

'Fast Track' er en fordel for en lille gruppe elever, men en voldsom ulempe for en større gruppe, der reelt får en mindre uddannelse ved at grundforløbet bliver forkortet. Danske SOSU-skoler har beregnet, at det drejer sig om mindst 17 ugers mindre faglig undervisning på fx hjælperuddannelsen, som i forvejen er en af de korteste inden for EUD. Det harmonerer ikke med en ambition om højere kvalitet i uddannelsen.

Med hensyn til grundforløbsprøven er den i orden, når den skal indgå i en konkret vurdering af elevens egnethed til en uddannelse, men den er endnu beskrevet så uklart at negative konsekvenser skal fremhæves:

Når det er de lokale faglige udvalg, der udarbejder de specifikke adgangskrav til x-uddannelse, kan prøven og kravene til uddannelsen blive forskellige rundt omkring i landet. Det er en u hensigtsmæssig vilkårlighed, som ikke stiller eleverne ens uanset hvor i Danmark, de tager en uddannelse. Elever, der ønsker at skifte uddannelsessted, kan i øvrigt blive geografisk bundet til en skole.

Hvilke tilbud har skolen til de elever, der dumper eller ikke består prøven?

3: Bedre muligheder for at læse videre:

Det skal være muligt at vælge fag til på højt niveau, som en del af grundforløbet for at få studiekompetence på hf-niveau med direkte adgang til at læse videre. EUX skal tilbydes inden for flere uddannelser og inden for alle fire hovedområder, hvor det også bliver muligt at etablere hold på tværs af hovedområderne. Videreuddannelsesmuligheder skal forbedres yderligere via følgende initiativer:

- EUD af mindst 3 års varighed skal blive adgangsgivende til alle erhvervsakademiuddannelser (specifikke adgangskrav skal stadig opfyldes)
- Fag på højt niveau i EUD skal sidestille med gymnasiale fag i forhold til specifikke adgangskrav til videregående uddannelser
- Afklaring af hvordan en EUD kan blive adgangsgivende til professionshøjskoler og universiteter ud fra en faglig vurdering og med opfyldelse af specifikke adgangskrav uden at reducere de faglige krav

Kommentar:

Det er en tiltrængt udvidelse af EUX i uddannelsessystemet, som kan tiltrække og fastholde nogle unge i EUD.

Der skal være sikkerhed for, at eleverne opnår det rette gymnasiale niveau, så de ikke risikerer at skulle tage suppleringsfag bagefter. Det stiller særlige krav til skolen/vejledningen, så eleven får valgt det rigtige niveau. Det er endvidere et åbent spørgsmål om den nuværende undervisergruppe umiddelbart kan varetage undervisningen på gymnasialt niveau, men det er ledelsens ansvar, at de relevante kvalifikationer og kompetencer er dækket ind, så eleverne får undervisning på det dette niveau.

Det er en god ambition, at der ikke skal være blindgyder i uddannelsessystemet, så en relevant EUD også kan bruges til at tage mellemlange og lange videregående uddannelser, når forudsætninger er opfyldt. Det skal i øvrigt bemærkes, at det er et særligt godt forslag for SOSU, da SOSU-assistenten og PAU-uddannede meget ofte læser videre til sygeplejerske eller pædagog.

4: Klare adgangskrav:

Tre hovedveje til at påbegynde en erhvervsuddannelse:

- Direkte adgang for elever med mindst 02 i gennemsnit i dansk og matematik ved de afsluttende prøver i folkeskolens 9. eller 10. klasse.
- Direkte adgang for elever med en uddannelsesaftale med en virksomhed.
- Direkte adgang for elever, der allerede har ungdomsuddannelse, hvis de derigennem har opnået det fornødne niveau i dansk og matematik.

Herudover:

- Mulighed for optagelse på en erhvervsskole efter en prøve i dansk og matematik, personlig samtale og helhedsvurdering.

- Endvidere forsøg med betinget optag i form af optagelseskontrakter og faglige kursusforløb.

Kommentar:

Der er ikke sammenfald mellem den elevgruppe, der har dårlige karakterer, og den elevgruppe, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse. Undersøgelser viser, at 60 % af de unge, der har de laveste karakterer i dansk og matematik, i dag gennemfører en ungdomsuddannelse. Der er således en stor gruppe, som trods tilfredsstillende karakterer ikke magter at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Fx vil ordblinde have meget vanskeligt ved at opfylde karakterkravet i dansk, trods prøveafleggelse på særlige vilkår, men disse unge gennemfører i dag i betydeligt omfang en ungdomsuddannelse. Det fremsatte forslag vil således ikke øge andelen af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, men vil tværtimod øge andelen uden uddannelse, fordi der vil være unge, der sorteres fra, og hvis vej til uddannelse besværliggøres.

Det er uklart, hvilken betydning de foreslåede karakterkrav vil have for adgangen til de gymnasiale uddannelser og for de frie skoler, der i dag er prøvefrie. Ligeledes er det uklart, hvad konsekvensen af de foreslåede optagelsesprøver til EUD bliver. Er der fx forskellige adgangskrav til de 4 foreslåede indgange eller er adgangskravene afhængige af det egentlige uddannelsesvalg?

Karakterkravet vil stille nye krav til prøveafviklingen. Hvor sent kan en ung få at vide, at dit store uddannelsesønske desværre ikke kan opfyldes, fordi du fik for lave karakterer? Skal prøverne afvikles tidligere? Hvor mange skal til omprøve på grund af klage over afviklingen?

Hvis karakterkravet gennemføres, bør det overvejes om der kan rejse krav til kommunen om at iværksætte særlige uddannelsesforløb med tilstrækkelig støtte til at sikre den unge retten til uddannelse. I dag har vi en undervisningspligt, som egentlig er en ret til de unge, om at de skal have modtaget undervisning i 9 år, og med indførelsen af STU-en blev der en ret til alle til et 3-årigt ungdomsuddannelsesforløb. Dette kunne samlet betragtes, som en ret til - som kunne modsvares af en pligt til stat, region og kommune om at sikre alle den højst mulige uddannelse.

5 Målrettede tilbud, så alle unge får en uddannelse.

- Ny målrettet linje i 10. klasse, der forbereder eleverne til en erhvervsuddannelse og gør dem klar til at opfylde de nye adgangskrav
- Ny fleksuddannelse til unge til at varetage ufaglærte job på et mere kvalificeret grundlag
- Fokusering af vejledningsindsatsen i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse

Kommentar:

Et af problemerne for erhvervsuddannelserne, som vi kender dem i dag, er, at de ikke er attraktive og ofte anses for at være mindre prestigefyldte end de gymnasiale uddannelser. Ingen af disse tre tiltag vil forbedre erhvervsuddannelsernes tilbud. Hver for sig vil de øge stigmatiseringen og øge antallet af ikke attraktive uddannelses tilbud.

Vi ved at niveaudeling ikke fremmer elevernes udbytte af undervisning. Niveaudeling rammer især de svageste elever, som har stort udbytte af at blive undervist sammen med dygtigere og mere motiverede elever. Dette fremhæves bl.a. som en af styrkerne ved folkeskolens 10. klasse².

Elevers manglende uddannelsesparathed kan skyldes flere årsager – manglende valgkompetence, manglende motivation og faglige, personlige og sociale udfordringer – som tidligere nævnt vil det for de færreste alene være tale om faglige udfordringer i dansk og matematik.

Folkeskolens nuværende 10. klasse er et godt bud på at løfte ikke uddannelsesparate unge. Som EUD 10 er beskrevet, er det et dårligere tilbud end de eksisterende tilbud, som allerede indeholder mulighed for toning og valg af særlige interesse fag – muligheder som yderligere udbygges med reformen af folkeskolen. En af fordelene ved folkeskolens nuværende 10. klasse er netop, at den åbent sigter mod alle ungdomsuddannelser, at der ikke er niveaudeling, og at den ikke er stigmatiserende.

Derfor vil et styrket samarbejde mellem folkeskolens overbygningsskoler, UU-centrene og ungdomsuddannelserne være et bedre tiltag end EUD 10. Her vil det nemlig fortsat være muligt at fremme alle elevers interesse i og viden om de erhvervsfaglige uddannelser, uden der er særligt fokus på dårlige faglige resultater og andet, der kan øge stigmatiseringen.

Det er et grundlæggende spørgsmål, om der er brug for yderligere uddannelses tilbud i det danske uddannelsessystem. Der er allerede i dag mange tilbud i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelser, og det er spørgsmålet om man med fordel kunne styrke og udbygge de allerede eksisterende tilbud indenfor 10. klasse, ungdomsskole, produktionsskole og fx EGU?

Som fleksuddannelsen er beskrevet, er der tale om et meget lidt attraktivt tilbud.

Hvem ønsker at uddanne sig til at være ufaglært?

Hvem vil bruge 2 år på at kvalificere sig til et arbejdsmarked, som ikke eksisterer?

Hvem ønsker et afgangsbrev, som cementerer, at man dumpede i folkeskolen?

Der er brug for en styrket vejledningsindsats i folkeskolen, bl.a. for at øge viden om de nye erhvervsuddannelser og deres muligheder for videregående uddan-

² Se fx Danmarks Evalueringsinstituts rapporter om 10. klasse: [10. klasse, på vej mod en ungdomsuddannelse](#)

nelse. Dette kunne bl.a. ske gennem et styrket samarbejde om Uddannelse-erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering (uea) – et af folkeskolens timeløse fag.

Alle unge har brug for vejledning i større og mindre grad. Der er brug mange forskellige vejledningsindsatser – fx fælles gruppevejledning, individuel vejledning og e-vejledning – og ingen af disse tilbud kan stå alene. Skal vejledningen lykkes for den enkelte og sikre en bredere målgruppe til erhvervsuddannelserne, må den ikke alene målrettes udsatte unge. Det vil bidrage til stigmatisering af udsatte unge og vil øge erhvervsuddannelsernes prestigetab.

6: Mere og bedre undervisning skal give dygtigere faglærte.

Lærernes pædagogiske kompetencer skal løftes, så de bliver endnu bedre til at gennemføre en differentieret og praksisorienteret undervisning, der er tilpasset elevernes behov samtidig med, at lærere og elever skal være mere sammen.

Regeringen stiller også krav til udvikling af den pædagogiske ledelse. Initiativerne er blandt andet:

- dokumentation for opfyldelse af minimumskravet til lærerstyret undervisning på 25 klokketimer fra 2015 og 26 klokketimer fra 2016. Det svarer til 35 planlagte lektioner á 45 min. for eleverne pr. uge
- alle lærere skal have erhvervspædagogiske kompetencer svarende til 10 ECTS point (1/6 årsværk) inden 2020 fx via et modul fra diplomuddannelsen i erhvervspædagogik
- lærere, der er fastansatte i 2010 eller senere skal opnå kompetencer svarende til en helt diplomuddannelse i erhvervspædagogik inden for 4 år
- lærere skal deltage i kortere forløb på virksomheder
- specifikt for ledere stilles krav om ledelsesudviklingsprogrammer og krav om efteruddannelse i pædagogisk ledelse, der skal give ledere mere solid og fremsynet ledelseskompetence

Kommentar:

Lærernes arbejdstid og vilkår vil også i denne reform komme under et umenneskeligt stort pres. Det er ikke acceptabelt. Tilstedeværelsespligten og det fysiske/psykiske arbejdsmiljø bliver udfordret. Der er ikke nødvendigvis arbejdspladser til lærernes øvrige opgaver, som ikke er den direkte undervisning på et hold.

På indgangen sundhed, omsorg og pædagogik er man ved at implementere ny uddannelsesbekendtgørelse, der kom i januar 2013. Alle uddannelserne har fået nye uddannelsesplaner med højere faglige krav. Implementeringen kræver stadig mange ressourcer på skolerne, og flere melder om en forhøjet stressfaktor, belastende arbejdsmiljø m.v.

Foreningen støtter ambitionen om at give lærerne et markant kompetenceløft, som også bør gælde lederne. Det er et negativ signal og indholdsmæssigt alt for tyndt, når en leder og en lærer kan nøjes med 10 ECTS point i erhvervspædagogik eller pædagogisk ledelse. Det kan ikke opvejes af den gode ide om, at lærerne skal i kortere forløb på virksomheder.

Der er ikke sammenhæng mellem ambitionen om et markant kompetenceløft og de konkrete forslag dertil.

7: Fortsat indsats for praktikpladser.

I forlængelse af regeringens aftale om uddannelsesgaranti og indsatsen for at få flere praktikpladser fra november 2012 vil man

- skabe flere skolepraktikpladser på uddannelser med gunstige beskæftigelsesmuligheder
- ophæve kvoter for skolepraktikpladser
- indføre adgangsbegrænsning ved grundforløbets 2. del ud fra konstaterede og forventede beskæftigelsesfrekvenser
- omlægge skolepraktiktaxameteret, så det bliver mindre aktivitetsafhængigt
- forhøje tilskuddet pr. elev til erhvervsskoler, der laver uddannelsesaftaler med en virksomhed
- drøfte SOSU's dimensionering, når trepartsaftalen udløber i 2015. Der lægges op til en alternativ styring af den institutionsfordelte dimensionering af praktikpladser og 50/50 reglen ønskes ophævet ³

Kommentar:

Med reformen bliver/kan elevgrundlaget blive ændret, og på SOSU vil kommunerne ikke længere være forpligtede til at indgå uddannelsesaftaler med eleverne fra x-skole.

KL hilser det velkomment, men der er grund til bekymring, da kommunerne er økonomisk trængte og måske ønsker at spare eller ønsker en anden type elever. I den værste af alle verdener kan en elev risikere, at det bliver sværere at få en praktikplads end i dag – og der kan opstå transportproblemer til et praktiksted med risiko for frafald, da tiden og udgiften dertil vil spille en rolle.

Muligheden for skolepraktik kan være et reelt alternativ til en ellers håbløs praktiksituation, hvor man også afventer at se resultater af regeringens forskellige indsatser.

Skolepraktik på SOSU bør blive en mulighed, så der også fremover er en uddannelsesgaranti på dette område. Hvis 50/50-reglen fjernes bliver det ene og alene arbejdsgiversiden, der egenrådigt kan beslutte om y-person skal ind på en af SOSU-uddannelsen uden at der nødvendigvis ligger en uddannelseskompetent vurdering bag.

De økonomiske vilkår giver incitamenter til at øge konkurrencen mellem uddannelsesinstitutioner, som kan få negative konsekvenser for undervisningens kvalitet og det faktiske udbud af uddannelser.

^{3 3} 50/50 reglen indebærer, at arbejdsgiveren fx kommunerne bestemmer, hvilke elever der skal have halvdelen af praktikpladserne, og SOSU råder så over den anden halvdel, som en kommune ikke kan nægte at lave aftaler med. Mere information om reglen og ministeriets årlige udmelding om dimensionering af uddannelsespladser: www.passinfo.dk

Foreningen vil nøje følge udviklingen på SOSU, hvor især trepartsaftalens op-hør kan få konsekvenser for antallet af elever, deres uddannelsesgaranti, ud-dannelsens kvalitet og lærernes beskæftigelse i fremtiden.

8: Ny erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover.

- En ny, særskilt erhvervsuddannelse for voksne skal gøre vejen fra ufaglært til faglært mere attraktiv, overskuelig og målrettet.
- Uddannelsen skal bygge videre på de kompetencer, som den enkelte voksne har opnået gennem erhvervserfaring eller tidligere uddannelsesforløb.
- Samme niveau og kvalitet som erhvervsuddannelse for unge, men skal i højere grad være tilrettelagt som en voksenuddannelse frem for en ungdomsuddannelse.

Kommentar:

Det kan være positivt, at tilbyde specifikke uddannelsesforløb tilpasset forskellige mål- og aldersgrupper. Ligeledes er det vigtigt at udnytte de muligheder for realkompetencevurdering (RKV), som allerede findes for at sikre, at så mange som muligt får en uddannelse og dokumentation for, hvad de reelt kan.

På SOSU bør RKV'en indeholde et særligt fokus på den voksnes erhvervede erfaringer og kompetencer fra arbejdsmarkedet i forhold til uddannelsens praktik: Om de reelt bør få 'merit', så praktikken ikke skal gennemføres, da den nye uddannelsesbekendtgørelse stiller højere krav til praktikken, da der er øgede krav til dokumentation og skriftlighed i arbejdsgangene på fx et hospital. Dette krav vil de færrest voksne kunne indfri, så de bør komme i *noget* praktik, hvor arbejdets nye funktioner bliver tillært.

Der kan desuden være forskelle fra uddannelse til uddannelse for, hvilken betydning elevernes alder har for at opnå maksimalt udbytte af undervisningen. En aldersgrænse på 25 kan være meget kunstig. Livserfaring, interesser og prioritering af sociale fællesskaber skifter ikke som følge af at man er blevet 25, men er i langt højere grad afhængigt af personlige og familiære forhold m.v.

Vi skal derfor anbefale at mulighederne for at tilbyde mere målrettede uddannelser til ældre elever ikke indsnævres af bureaukratiske regler, som endda risikere at betyde dårligere uddannelses tilbud indenfor forskellige områder, fordi der opstår uheldig konkurrence mellem forskellige udbud. Derved risikerer man, at både yngre og ældre elever må opgive deres drømmeuddannelse, fordi netop den uddannelse de drømmer om ikke tilbydes til deres aldersgruppe, der hvor de er.